

Nr 163.

Av herrar **Vennersten** och **Jeansson** i Kalmar, om statsanslag till handelskamrarna i riket.

Huru den förestående reformen beträffande vår högre näringsförvaltning än må komma att genomföras, synes det vara nödvändigt, att våra handelskammare, de viktiga och tidsenliga organen för samarbetet mellan statsförvaltningen och handels-, industri- och sjöfartsnäringarna, erhålla den ekonomiska stadga, som utgör en grundförutsättning för ett tillfredsställande deltagande från handelskamrarnas sida i detta samarbete.

I främsta rummet kräves ekonomisk trygghet för att handelskamrarna må kunna anställa och kvarhålla sekreterare, väl skickade att utföra det mångsidiga och maktpåliggande arbete, som av dessa tjänstemän måste fordras.

Utan statsunderstöd torde fullt betryggande förhållanden i detta avseende ej kunna åstadkommas; ty om också ett par av våra största handelskammare redan nu synas äga så betydande ekonomiska hjälpkällor, att ett blivande statsunderstöd ej kan för dessa handelskammare vara av ett omedelbart behov påkallat, så äro däremot landets övriga handelskammare ej i samma lyckliga läge. I detta avseende anhålla vi få hänvisa till vissa handelskammares framställningar till Kungl. Maj:t om erhållande av statsbidrag, av vilka framställningar avskrifter torde få av oss tillhandahållas vederbörande utskott.

Också har det sjätte svenska handelskammarmötet hos Kungl. Maj:t gjort underdånig framställning om vidtagande av åtgärder för beredande av statsanslag åt handelskamrarna och inom kort torde kommerskollegiikommittén, till vilken nämnda framställning remitterats, vara färdig med sitt utlåtande i denna del. Det finnes grundad anledning antaga, att detta utlåtande blir tillstyrkande, enär det gäller ett viktigt statsändamål, som ej torde kunna fyllas på ett mera tillfredsställande och för statsverket billigare sätt än genom handelskamrarnas städse påräkneliga medverkan.

Det är att antaga, att det förslag, som kommittén kommer att avgiva, kommer att innehålla detaljbestämmelser om handelskamrarnas samverkan med statsmyndigheterna. Dessa bestämmelser bliva väl sannolikt av beskaffenhet att icke behöva underställas Riksdagens prövning. Anslagsfrågan lärer väl emellertid ej kunna lösas utan Riksdagens medverkan. Att den, såvitt angår anvisandet av en totalsumma för ändamålet, kan lösas oberoende av ifrågavarande detaljbestämmelser, hålla vi å andra sidan före. Vi förmena också, att det är av vikt, att denna sida av saken varder ordnad så snart som möjligt och helst vid innevarande års Riksdag och vilja vi såsom skäl härför till vad ovan anförts ytterligare foga det påpekandet, att det enligt vår åsikt, såväl för den högre näringsförvaltningen som för handelskamrarnas verksamhet och utveckling, är av ett synnerligt värde, om handelskammardinstitutionen hunnit verka något år under de nya förutsättningar, som statsunderstödet kommer att betinga, innan den förestående reformen inom näringsförvaltningen genomföres. Det är nämligen oundgängligen nödvändigt, att alla landets handelskammare i fråga om trygghandet av tillgång till den för dem viktigaste arbetskraften bliva i det närmaste likställda; ty eljest löper man fara, att de frågor, som för utredning eller avgivande av utlåtande bliva till kamrarna hänvisade, i många, ofta kanske särskilt viktiga fall ej få den allsidiga behandling, som hänsynen till de i de olika handelskamarområdena rådande, skiftande förhållandena och därmed även statsintresset påfordrar.

Därför hava vi ansett oss böra nu och utan avvaktan på resultatet av kommerskollegiikommitténs utredning, som under alla förhållanden — såsom redan är antytt — lärer komma att utgå från ett bifall till handelskammarmötets förslag, såvitt det avser beredande av statsanslag åt handelskamrarna, draga frågan under Riksdagens prövning.

Med stöd av vad sålunda anförts och under hänvisning till motionen åtföljande bilagor A och B få vi vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville bevilja ett förslagsanslag för år 1915 på högst 60,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande, för utdelande efter ansökan från handelskamrarna och på förslag av kommerskollegium av bidrag till handelskamrarna i riket i enlighet med de villkor som Kungl. Maj:t bestämmer.

Stockholm den 26 januari 1914.

Axel Vennersten.

J. Jeansson i Kalmar.

*Bilaga A.***Handelskammarmötets underdåniga framställning angående handelskamrarnas auktorisering m. m.****TILL KONUNGEN.**

Det sjätte svenska handelskammarmötet, som höll sina sammanträden härstädes den 21 och 22 sistlina mars, förehade bl. a. till behandling ett av handelskamrarnas särskilda delegerade väckt förslag om framställning till Eders Kungl. Maj:t, avseende en auktorisering av handelskamrarna genom staten och en utredning av vissa andra i samband därmed stående frågor. Då mötet beslöt att till fullo bifalla delegerades yrkande och biträda den motivering, som förebegrats, tillåter sig mötet att i underdånighet anföra följande.

I närmaste samband med det här berörda spörsmålet står frågan, huruvida handelskamrarna böra ekonomiskt understödjas av staten.

För närvarande uppehållas handelskamrarna till väsentlig del med enskilda medel i form av årsavgifter från föreningsmedlemmar. Handelskamrarna i Malmö, Jönköping och Gäfle åtnjuta kommunala anslag, varjämte handelskamrarna i Stockholm och Göteborg hava bidrag från kommunen för utgivande av statistiska publikationer. Ingen handelskammare i riket åtnjuter statsanslag. Handelskamrarna i Jönköping, Örebro, Borås och Gäfle hava ingått till Eders Kungl. Maj:t med anhållan om statsunderstöd, men frågan därom har ännu icke blivit avgjord.

Det är naturligt, att den ekonomiska frågan för handelskamrarna är av synnerlig betydelse. På en ordnad ekonomi hänger i viss mån hela institutionen. Först då tillräckliga medel finnas, äga handelskamrarna möjlighet att reglera sitt arbete på ett sätt, som motsvarar handelskamrarnas ändamål och andan i hela organisationen.

I samma mån handelskamrarna åtaga sig funktioner för statsförvaltningen och genom publikationsverksamhet och tjänster åt allmänheten även hava uppgifter, som sträcka sig utanför främjandet av de anslutna näringsidkarnes intressen, synes det också naturligt, att bidrag till handelskamrarnas upprätthållande lämnas av allmänna medel. Då staten med säkerhet i allt högre grad kommer att taga handelskamrarnas tjänst i anspråk, anser mötet, att bidrag även bör utgå ur statskassan.

Lämpligast synes vara, att till Eders Kungl. Maj:ts disposition ställes ett förslagsanslag på högst 60,000 kronor, varav bidrag på ansökan utdelas av Eders Kungl. Maj:t på förslag av kommerskollegium eller motvarande myndighet.

Statsbidrag bör icke beviljas någon handelskammare till högre belopp än det som motsvarar de på annat sätt till handelskammaren inflytande årsinkomster.

Då handelskammarmötet ansett alla de här ovan berörda frågorna vara av synnerlig betydelse för handelskamrarna, har mötet velat anhålla om nådiga åtgärder från Eders Kungl. Maj:ts sida för att bringa dessa frågor mot ett avgörande. För närvarande pågå inom tvenne kommittéer, kommerskollegiikommittén och departementalkommittén, omfattande utredningar angående den kommersiella statsförvaltningens omorganisation. Under sådana förhållanden synes tidpunkten särskild lämplig för behandling även av frågan om handelskamrarnas ställning till staten. Att kommerskollegiikommittén även beaktat denna fråga tyckes framgå av tvenne för några månader sedan till handelskamrarna överlämnade cirkulär, där uttalande bl. a. begärdes om den ställning handelskamrarna böra intaga till statsförvaltningen.

På grund av vad sålunda anförts, får handelskammarmötet i underdånighet hemställa,

det täcktes Eders Kungl. Maj:t

dels vidtaga åtgärder för en auktorisering av handelskamrarna under lämpliga former och för beredande av statsanslag åt handelskamrarna,

dels låta utreda, huru handelskamrarnas samarbete med myndigheterna lämpligast bör ordnas och huruvida vissa av handels- och sjöfartsnämndernas funktioner kunna på handelskamrarna överlåtas.

Stockholm den 30 maj 1912.

Underdånigst

Å handelskammarmötets vägnar:

OLOF A. SÖDERBERG.

Holger Rosman.

I anledning därav yttrade:

Herr Boman: Herr ordförande, mina herrar! Å sid. 18 föreslås verksamhetsområdena för de olika handelskamrarna, och i enlighet därmed skulle handelskammaren i Göteborg omfatta Göteborg med omnejd. Det skulle väl betyda, att de industrisamhällen, som finnas i närheten av Göteborg, bleve hänfödda dit. Jag vill härvidlag göra den formella anmärkningen, att dessa områden antingen ligga i Västergötland eller i Bohuslän, och att Västgötadelen av Göteborgs län i punkt 6 är hänförd till handelskammaren i Borås, medan Bohuslän enligt punkt 8 skall tillhöra handelskammaren i Karlstad. Rent formellt sett hänger det sålunda icke ihop, såsom här är skrivet. Men det är icke den omständigheten, som föranlett mig att begära ordet, utan det är en reell anmärkning jag

har mot att Göteborgs handelskammare, såsom här föreslås, skall omfatta även stadens omnejd. Det är ett säreget förhållande med denna handelskammare, att den utvuxit från en institution, som där länge funnits, nämligen handelsföreningen och dess fullmäktige, och vilken institution äger betydande fonder, tillkomna dels genom donationer från enskilda och dels genom från Göteborgs stads beslutande myndigheter till handelsföreningen överlämnade medel, och dessa medel äro givna med villkor, att institutionen skall omfatta endast Göteborg. Det här framlagda förslaget till distriktsindelning torde därför icke kunna genomföras, utan att en skilsmässa skulle äga rum mellan handelsföreningens fullmäktige i Göteborg och handelskammaren därstädes, vilket icke är önskvärt för denna institution. Jag skall därför be att få yrka, beträffande omfattningen av Göteborgs handelskammare, att den måtte begränsas till Göteborgs stad. Om en sådan anordning skulle medföra olägenheter för de industrisamhällen, som finnas i närheten av Göteborg och ha behov av attester eller certifikat vid export, skulle det nog låta sig göra, att Göteborgs handelskammare finge i uppdrag att besörja sådana attester även för dessa samhällen, och det torde väl vara långt bättre för dem än att behöva anlita handelskammaren i Karlstad eller Borås för ändamålet. För närvarande tillgår det ju i allmänhet så, att om exportören av en vara, för vilken fordras ursprungsbevis, icke är bosatt i Göteborg, låter han rederiet ombesörja saken, ty handelskammaren kan ju icke stå till tjänst åt andra firmor än sådana i Göteborg.

Jag ber sålunda få hemställa om sådan ändring av punkt 7, att handelskammaren i Göteborg må bestämmas att omfatta endast staden Göteborg.

Herr vice ordföranden Ekman: Då handelskamrar för omkring 5 år sedan början uppstå här och var i landet, tillkommo de på mycket olika sätt, beroende på de olikartade förhållanden, som voro rådande på de skilda platserna och de närbesläktade institutioner, som där förut funnos. Utseendet av handelskammarledamöter kom också att ställa sig olika. På ett ställe anslöt man sig till handelsföreningens fullmäktige, på ett annat till köpmannaföreningen, och på en del håll utgingo handelskamrarna från föreningar, som bildats uteslutande i ändamål att upprätta handelskammare. Redan tidigt uppstod frågan, huru man skulle organisera handelskamrarna i fastare former och reglera deras ställning till staten. Man ansåg dock, att det icke var skäl att första tiden alltför mycket binda handelskamrarnes frihet, utan att de borde få växa ut självständigt och skaffa sig inflytande på allmänna handelsangelägenheter och på frågor, som underställdes dem av statens myndigheter.

Tiden har nu ansetts kommen, då man med mera trygghet kan göra detta, och det är anledningen till att delegerade utarbetat detta förslag, som föreligger, till reglering av förhållandet mellan handelskamrarna och staten. För min del tror jag, att det vore synnerligen lyckligt, om handelskamrarna kunde vinna en fastare ställning. Det är visserligen sant, att de flesta myndigheter redan nu vända sig till handelskamrarna för att få utlåtanden i frågor, som de anses vara kompetenta att bedöma, men handelskamrarna skulle kunna vara till nytta även i många andra avseenden, ehuru de icke fått tillfälle därtill, och det är därför tydligen av vikt, att förhållandena på detta område nu bli reglerade. Det är naturligt, att på samma gång som rättigheten att bli hörda av statsmyndigheterna för handelskamrarna är synnerligen viktig, så åtaga de sig därmed också ett betydande ansvar och även en avsevärt ökad arbetsbörd. Jag anser emel-

lertid, att den framställning, som här är gjord om att binda handelskamrarna fastare vid staten, är av rådande förhållanden väl motiverad. Den form, som valts för att göra deras ställning något mera officiell, är ju den, att Kungl. Maj:t skulle godkänna och sanktionera handelskamrarnas stadgar och därmed även sättet för utseende av desamma. Sedan tillkomma ju andra frågor, som äro beroende därav, men detta framstår för mig såsom det viktigaste i det förslag, som beredningen utarbetat, att handelskamrarnas stadgar skola av Kungl. Maj:t fastställas. Därför ber jag att få yrka bifall till förslaget.

Herr Lindgren: Inom Örebro läns handels- och industrikammare har vid flera tillfällen diskuterats frågan om lämpligheten av en utvidgning av handelskammarens område, och har därvid enhälligt uttalats önskvärdheten av att Västmanlands län anslöte sig till Örebro län. Skälen härför äro flera. Dels finnas utmärkta kommunikationer mellan de två länen, dels ingår en del av provinsen Västmanland i Örebro län, och det har ju till och med vid några tillfällen varit ifrågasatt en sammanslagning av de båda länsstyrelserna. Även ha inom Örebro handelskammare uttalats sympatier för en anslutning från Värmlands län, detta mest på den grund, att de större industrier, bergsbruk och skogsbruk, som där bedrivs, äro likartade med dem, som finnas inom vårt län. Men då nu i Värmland allvariga ansatser gjorts för att upprätta en egen handelskammare, och det därjämte finnes ett par närgränsande provinser, som lämpligen skulle kunna ansluta sig till densamma, torde det vara lämpligast att se till, vad därvid kan åtgöras.

Delegationen har här uttalat sig för anslutning av jämväl Södermanlands län till handelskammaren i Örebro. Sympatierna härför ha dock inom vår handelskammare varit mindre, detta kanske mest beroende därpå, att man ansett lämpligare, att Södermanlands län sammanslöte sig med Östergötlands, med vilket det har närmare och bekvämare förbindelser. Det enda skäl, som talar för en anslutning av Södermanlands län till handelskammaren i Örebro, är att denna i så fall skulle omsluta Hjälmaran och delvis Mälaren.

Jag har med detta endast velat säga, att inom vårt län sympatierna för en anslutning till Västmanlands län äro enhälliga, men att det däremot finnes skillaktiga åsikter i fråga om övriga framkomna förslag till distriktsindelning.

Herr Hartman: Kommittén hade, såsom de närvarande förstå, att vid utarbetandet av det föreliggande förslaget inrikta sig på de stora synpunkterna, och dessa beröras i skrivelsen utförligt och, som jag tror, på ett relativt uttömmande sätt. Vårt yttrande går ju ut på, att mötet ville genom en skrivelse till Kungl. Maj:t anhölla, att Kungl. Maj:t täcktes vidtagna åtgärder för en auktorisering av handelskamrarna och för beredande av statsanslag åt desamma samt låta utreda huru handelskamrarnas samarbete med myndigheterna lämpligast bör ordnas, och huruvida vissa av handels- och sjöfartsnämndernas funktioner kunna på handelskamrarna överlätas. I stort sett har motiveringen tillkommit för att visa nödvändigheten av de åtgärder, som vi föreslå.

Vad beträffar förslaget om rikets indelning i handelskammardistrikt, vill jag erinra om, hurusom kommittén betonat, »att detta förslag endast innebär en antydning om möjligheterna för en reglering». Med andra ord, frågan om distriktsindelningen bör överlämnas åt Kungl. Maj:t, och vi ha här endast velat antyda, huru vi tänkt oss, att saken skulle kunna ordnas. Diskussionen härom

saknar för närvarande större betydelse. Jag vill emellertid säga, att det kan ifrågasättas, huruvida av de föreslagna distrikten Gotlands är tillräckligt stort för att utgöra ett eget distrikt. Det kan vidare sättas ifråga, huruvida Karlstad är en lämplig förläggningssort för en handelskammare, som skall omfatta icke blott Värmlands län och Dal utan även Bohuslän. Det är detaljfrågor, på vilka kommittén odslat mycken tid, och det är möjligt, att man kan komma till ett bättre resultat än här framlagts. Vad slutligen beträffar frågan om Göteborgs handelskammare, som för närvarande är mest aktuell på grund av att handelsföreningen har en del stora fonder att förvalta, så torde nog denna fråga kunna ordnas på något lämpligt sätt.

Såsom motionär ber jag att få yrka bifall till slutklämman i det av delegerade utarbetade förslaget.

Herr Vennersten: Av den motivering, som i denna punkt är framlagd, framgår med all önskvärd tydlighet, att den kommitté, som utarbetat förslaget, gjort sig all möjlig möda att framhålla nödvändigheten av att icke i den blivande organiseringen av handelskammarna gå bröstganges tillväga. Det är klart, att liksom handelskammarinstitutionen hittills arbetat sig fram på frivillighetens väg, är det nödvändigt, att i fortsättningen allt, som därmed sammanhänger, sker på samma sätt, på det vi icke må fastläsa oss i former, som sedan kunna bli besvärande.

Jag vet icke, om den senaste ärade talaren hade rätt, då han sade, att Kungl. Maj:t bör få bestämma distriktsindelningen. Det kan icke vara angenämt för Kungl. Maj:t att göra detta, därest icke någon utgångspunkt finnes i bestämda önskingar och uttalanden från intresserat håll i olika delar av landet. I det här föreliggande förslaget gives det blott antydningar, som kunna tjäna till ledning för dem det gäller och ge uppslag till kritik och till diskussion om en lämplig indelning i handelskammardistrikt, men framför allt gäller det att låta vederbörande i olika trakter själva komma fram och säga vad de vilja. Först därigenom kan man verkligen nå ett tillfredsställande resultat. Jag har själv varit med om det förslag, som här är framlagt, och har kunnat vara det därför, att uttalandet är hållet i så allmän och obestämd form, att det säger, att vi icke vilja tränga vår mening på landets olika delar, utan att det får visa sig så småningom var det rätta ligger. Men det hindrar icke, att jag väl förstår, att den handelskammare, jag har äran företräda, inlagt en gensaga mot den distriktsindelning, som vi antydningssvis föreslagit. Handelskammaren i Borås, som omfattar södra delen av Älvsborgs län, vill icke gärna med sig förena Halland och särskilt icke södra delen därav, då man anser, att södra Halland ligger mycket bättre till för Skåne, därest nu icke vederbörande intressenter finna med sin fördel förenligt att föreslå någon annan indelning eller upprätta en egen handelskammare för Halland eller för Halland och Bohuslän.

Jag har med detta blott velat framhålla, att vi icke böra vid mötet göra några uttalanden, som skulle kunna fastläsa en viss indelning, som här bragts på tal, utan att vi böra i likhet med kommittén understryka det föreliggande förslagets karaktär av endast antydningar om en möjlig indelning. Låt sedan intressenterna uttala sig, på det att man så småningom må vinna klarhet. Det kan hända, såsom kommittén också framhållit, att det på en del håll kommer att visa sig, att man för närvarande icke vill upprätta någon handelskammare. Det är högst egendomligt, att inom Östergötland ännu icke förnummits någon rörelse i syfte att där åstadkomma en handelskammare. Man kan uttala önsk-

vårdheten av att så må ske, men handelskammaren kan icke tvingas fram. Jag ber att få yrka bifall till förslaget, sådant det föreligger.

Herr Malmros: Med anledning av föregående talares omnämmande av Halland och Skåne skall jag be att i all korthet få redogöra för de åsikter, som göra sig gällande beträffande Hallands förening med Borås. På delegerademötet ansågo vi allesamman, att det icke var lämpligt, att Halland kom till Skåne därför att det då skulle bli för stort distrikt, och vi trodde att vi skulle få svårt att få halländningarna att resa ned, liksom det är svårt att ibland samla endast skåningar till handelskamrarnas sammanträden. När vi emellertid kommo till Skåne och dryftade frågan därnere, yppade sig andra åsikter. Man ansåg lämpligt att få Halland till Skåne, och det motiverades bland annat därmed att en hel del hallänningar, särskilt Halmstadborna, hade uttryckt sina önskingar att komma till skånska handelskammaren. Det är mindre viktigt i detta fall, att man tar hänsyn till Skånes och Borås handelskammare, än att man följer åsikterna och önskingarna i Halland.

Jag vill sålunda ytterligare stryka under vad som uttalats av herr Vennersten och alla inom delegationen, nämligen att förslagen om distriktsindelning mycket väl få en förändring.

Herr Röing: Då jag var en av de talare, som vid föregående handelskammarmöte, då frågan om statsanslag var före, ställde mig på den ståndpunkten, att det icke skulle vara lämpligt att ingå till regeringen med en skrivelse i den riktning här föreslagits, ber jag att med några ord få motivera min ändrade ståndpunkt, då jag nu yrkar bifall till kommitténs förslag med den ändring, som här föreslagits av herr Boman från Göteborg, då han yrkar att orden »med omnejd» i punkt 7 måtte utgå. Jag anser, att frågan numera kommit i ett helt annat läge, då handelskamrarna i lugn och ro fått utveckla sig och vi ha erfarenheten att stödja oss på. När handelskamrarna började bildas här i landet, och vi hade våra första sammankomster här i huvudstaden, försökte man från ett par håll — jag är övertygad om att det var i allra bästa avsikt — få till stånd så många handelskamrar som möjligt i landet. Så gjordes försök t. ex. i Småland att få till stånd icke mindre än tre handelskamrar, en i Växiö, en i Jönköping och en i Kalmar. Men nu finnes, som vi veta, endast en handelskammare som omsluter dessa tre län. De försök, som då gjordes, stäcktes, och anledningen var nog den, att man från många håll vid diskussionerna på handelskammarmötena framhöll olämpligheten av att anhålla om stadsbidrag, och utan dylikt anslag kunde handelskammaren för sådana smärre områden icke komma till stånd och fungera på ett tillfredsställande sätt. I stället för denna tanke, som uppgavs, övergick man att bilda handelskammare för större distrikt. Jag anser med andra ord förhållandena nu vara helt annorlunda mot då, och det är på denna grund, herr ordförande, som jag nu anser mig kunna ge min röst till förman för den hemställen, som framförts av delegationen.

Herr Henriques: Jag skall endast tillåta mig att påpeka, att det finnes en djup skillnad mellan å ena sidan de yrkanden, som här framförts från exempelvis Örebrohåll och från Borås med avseende på distriktsindelningen, och å andra sidan det yrkande, som är framställt från göteborgarnas sida. I den motivering, som finnes för denna motion, är framhållet av delegerade, att dessa indelningar kunna vara lämpliga, som här föreslagits. Nu framställas från åtskilliga håll be-

tänkligheter mot detta, och man har ifrågasatt, huruvida det icke möjligen kunde vara lämpligare att fördela de olika länen på annat sätt. Men den invändning, som från Göteborgs sida här framförts av herr Boman, rör sig icke om lämpligheten, utan den rör sig om möjligheten. Det är nämligen faktiskt omöjligt för Göteborgs stads handelskammare att fungera som handelskammare för Göteborgs stad med omnejd. Det är därför vi måste yrka på, att orden »med omnejd» strykas, ty Göteborgs stads handelskammare kan icke fungera, om den skall få denna utvidgning av sin verksamhet. Göteborgs stads handelskammare är byggd på den mest demokratiska och vidsträckt basis, som gärna tänkas kan. Den tillsättes av varje inom Göteborg bosatt näringsidkare, från alla småhandlare till större handlare, butikshandlare och grosshandlare; alla ha valrätt till denna handelskammare, och alla kunna bli invalda i den utan att därför erlagga någon avgift eller åtaga sig några förpliktelser, och alla ha rättighet att begagna sig av densamma. Det är just på grund av detta förhållande, att den är en handelskammare för hela Göteborgs stad, varav hela handelskåren har nytta och kan fordra att ha nytta, som denna handelskammare eller, så som den tidigare hette, handelsföreningens fullmäktige, icke blott fått donationer i den form den nu har, utan även fått stora anslag ur den Röhsska fonden. I och med detsamma, att Göteborgs handelskammare skulle utvidgas, måste den skiljas från handelsföreningens fullmäktige, i vilkas stadgar nu står, att fullmäktige utgöra handelskammaren i Göteborg. Därigenom skulle sålunda handelskammaren bli en särskild institution, skild från handelsföreningens fullmäktige och skulle gå miste om de fonder, den nu råder över. Jag kan verkligen icke i siffror precis angiva denna summa, men det är omkring 1,200,000 kr., varutav naturligtvis icke allt får användas till handelskammaren utan endast en mindre del, då nämligen en stor del användes till välgörande ändamål. Det är på grund av att läget för Göteborgs handelskammare är olika mot för andra handelskammare — i fråga om vilka man kan disputera om lämpligheten, medan det härvidlag gäller en diskussion om möjlighet eller omöjlighet — som jag skall be att få upptaga, efter som saken kommit litet på sned, det yrkande, herr Boman framställde. I skrivelsen må det gärna stå »lämpligt» — det är ju ett mycket vagt ord, och jag kan medge, att många förändringar rörande indelningen i övrigt äro lämpliga — men där det icke finnes någon möjlighet att göra jämkningar, bör ingenting infogas, och jag får sålunda i enlighet med herr Bomans förslag anhålla, att orden »med omnejd» måtte utgå.

Herr Eiserman: Jag skall be att få yrka, att det uttalande, som gjorts av Södra Älvsborgs läns industri- och handelskammare, måtte få åtfölja den skrivelse till Kungl. Maj:t, som handelskammarmötet eventuellt kommer att avsända.

Herr Vennersten: Jag har naturligtvis ingenting att invända mot det senast framställda yrkandet, som blott leder till att ytterligare upplysningar i ämnet framkomma.

Beträffande vad herr Henriques nämnde, skall jag be att få säga, att jag icke ser den allra ringaste fara i att stryka orden »med omnejd», då Göteborgs stad håller på att inkorporera den ena trakten efter den andra, så att den nog tar med omnejden också, i den mening vi här fatta ordet. Vi veta, såsom en av mina grannar påmint om, att Lundby inkorporerats, och med Örgryte kommer det att gå på samma sätt. Delegationen har icke avsett annat än att de firmor och köpmän, som idka rörelse så nära Göteborg, att de där ha sin huvudsak-

liga anknytning, skola vara oförhindrade att draga sig däråt. Jag antar, att det kommer att ligga i Göteborgs intresse, att så sker. Men för övrigt mena vi med detta blott att vilja lämna största möjliga frihet åt vederbörande att själva ordna saken, såsom jag förut framhållit. För att icke förlänga diskussionen på en sådan detaljpunkt som denna ber jag att få instämman i yrkandet, att orden »med omnejd» uteslutas.

Jag ber att få uttala min tacksamhet till herr Röing för att han fört in diskussionen på områden, där handelskammarens uttalanden enligt mitt förmenande ha vida större vikt än i fråga om dessa lokala förhållanden, som förut berörts under diskussionen. Det skulle säkerligen såväl för kommittén som för oss alla vara nyttigt och önskvärt, att man uttalade sig litet mera allmänt om det här föreliggande förslaget, vars sammanfattning återfinnes i slutet av motionen. Det är klart, att om här nu icke kommer någon starkare opposition mot det förslag, som är framlagt, blir detta också mötets framställning till Kungl. Maj:t, och därom har jag ingenting annat än gott att säga. Men om avvikande meningar i någon väsentlig del finnas, vore det önskvärt, att uttalanden därom här komme fram.

Herr vice ordföranden Ekman: Herr ordförande! Jag ber att få instämman med den siste ärade talaren i två saker. För det första anser jag, att diskussionen snarast bör röra sig om den stora frågan, huruvida handelskamrarna skola ingå till Kungl. Maj:t med den begäran, som här är föreslagen, nämligen »att Kungl. Maj:t täcktes dels vidtaga åtgärder för en auktorisering av handelskamrarna under lämpliga former och för beredande av statsanslag åt handelskamrarna, dels låta utreda, huru handelskamrarnas samarbete med myndigheterna lämpligast bör ordnas, och huruvida vissa av handels- och sjöfarstnämndernas funktioner kunna på handelskamrarna överlätas». Denna fråga synes mig vara något förbisedd under den förda debatten, som mera har rört sig omkring fördelningen av olika distrikt. Det är dock en viktig fråga, och vi måste taga ställning till denna sak, huruvida en sådan skrivelse skall avlätas eller icke.

Den andra saken, i vilken jag instämmer med herr Vennersten, är att, om denna skrivelse avlätas, det på allt sätt måste pointeras, att det icke är meningen att tvinga in handelskamrarna i vissa former, utan att deras utveckling såsom hittills får gå fritt och organiskt till väga. Det går icke att tvinga fram en organisation av denna art, som gör nytta, om man driver tvånget för långt. Den kan då mera bli till skada än till gagn. Jag vill erinra herrarna om att av de tolv handelskamrar, som omtalas i motionen, finnas åtskilliga icke ännu. Östergötlands handelskammare finnes icke, ej heller handelskammaren i Karlstad, lika litet som handelskammaren i Sundsvall, och vad beträffar handelskammaren i Luleå, som en gång har funnits, vet man icke riktigt, om den finnes till ännu; åtminstone har den icke på många år sammanträtt.

Om man nu skulle gå in och begära, att Kungl. Maj:t skulle uppdelat landet i distrikt och föreslå en distriktsindelning, skulle ju därigenom framtingas handelskamrar på ställen, där det icke finnes sådana. Det kan också tänkas, att man dröjer därmed, men jag vill särskilt framhålla vikten av, att i den skrivelse, som avlätas, på det skarpaste pointeras, att det icke är meningen att på en gång få en sådan organisation färdig, utan att den successivt åvägbringas. Men å andra sidan kan man icke heller tänka sig, att Kungl. Maj:t skulle vilja bestäm-

ma sådana saker om handelskamrarna utan att veta åtminstone vad handelskamrarna och handelskammarmötet därom ha för åsikter.

Jag undrar, om man icke först borde besluta, om själva saken skall ske, och sedan detta beslut blivit fattat, närmare avhandla detaljerna i denna fråga, särskilt distriktsindelningen, om vilken mycket olika tankar tyckas vara rådande. Men det vore önskvärt, att några flera talare ville yttra sig i huvudfrågan, vilken omfattar de två punkter, som finnas i slutet av motionen.

Herr Henriques: Jag skall be att få säga ett par ord till svar på det den ärade representanten från Borås först anmärkte angående diskussionens förlopp. Orsaken till att diskussionen icke rör sig om handelskamrarnas auktorisering och frågan om statsanslag till handelskamrarna, torde väl närmast vara den, att alla numera, även de som förut varit motståndare till dessa två saker, äro anhängare därav och anse, att det vore nyttigt för handelskamrarna att genom auktorisering få en fastare organisation. Allesammans ha vi kommit till den övertygelsen, att handelskamrarna visat sig vara av sådan nytta för landets handel och industri, att de vore väl värda ett statsanslag. Jag tror, att detta är orsaken till att diskussionen icke rör sig på mera allmänna områden, utan går i den riktning, att den mera berör detaljer om de olika handelskamrarnas ortsintressen och bestämmelser rörande indelningen.

Herr Jeansson: Då det kanske vore lämpligt, att från en, som icke deltagit i delegationens arbete, ett uttalande göres angående nu föreliggande förslag, har jag tagit mig friheten att begära ordet för att säga, att jag vid genomläsande av detta förslag för min del har funnit det vara mycket bra. Det finnes ju åtskilliga detaljer, som man kanske skulle önska något annorlunda, men här gäller det ju icke att precisera några uttalanden, utan dessa kunna ju senare justeras. Jag tänker då särskilt på förslaget att borttaga handels- och sjöfartsnämnderna i städerna eller att väsentligt inskränka deras funktioner och befogenhet. Något sådant vore kanske icke så lämpligt. Väl kunna de ärenden, som nu handläggas av handels- och sjöfartsnämnderna, till en del lämnas till handelskamrarna, särskilt i de städer, där en handelskammare har sitt säte, men det finnes ju en hel del lokala frågor, som måste avgöras av handels- och sjöfartsnämnderna. Det torde därför vara nödvändigt att dessa bibehållas, särskilt av den anledningen, att handelskamrarna endast få säte i ett fåtal städer i riket, varemot handels- och sjöfartsnämnder måste finnas i de flesta sjöstäder.

Beträffande distriktsindelningen instämmer jag med alla de talare, som anse lyckligt att områdena ha blivit stora. Då den ärade talaren från Göteborg, herr Röing, nämnde, att, under det att i Småland till en början föreslagits tre handelskamrar, nu endast finnes en, vill jag erinra om, att det till och med är så, att Blekinge är tillagt, så att det heter Smålands och Blekinge handelskammare, efter vad som torde vara bekant. Det är efter min tanke lämpligt, att det blivit så stora områden, ty ju större områdena äro, dess mera pondus få handelskamrarna.

Beträffande Göteborg är det givet, att de, som icke äro göteborgare, måste respektera de skäl, som här framlagts för att orden »med omnejd» skola strykas.

I övrigt får jag säga, att jag tror det vore mycket lämpligt, om vi komme därefter, som delegationen tänkt sig, och jag vill därför hemställa, att mötet måtte bifalla delegationens förslag.

Sedan diskussionen förklarats avslutad, beslöt mötet, i enlighet med motionärens yrkande,

att genom underdånig skrivelse, med åberopande av de i motionen anförda skäl, anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes

vidtaga åtgärder för en auktorisering av handelskamrarna under lämpliga former och för beredande av statsanslag åt handelskamrarna,

dels låta utreda, huru handelskamrarnas samarbete med myndigheterna lämpligast bör ordnas och huruvida vissa av handels- och sjöfartsnämndernas funktioner kunna på handelskamrarna överlätas.

Åt det i protokollets § 5 omnämnda redaktionsutskottet uppdrogs att upprätta förslag till underdånig skrivelse, som sedermera skulle genom handelskammarmötets kommitté expedieras.
